

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 83475/4

בבית הדין הרבני באר שבע

לפני כבוד הדיינים:

הרב ציון לוז-אילוז — אב"ד, הרב מאיר כהנא, הרב אבידן משה שפנייר

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד מיכאל זגורי)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד לימור אביטן)

הנדון: דין כעין פשרה בכתובה של מיליון ש"ח בבעל שבגד באשתו

פסק דין

בפני בית הדין תביעת האישה לחיוב הבעל בכתובה בסך מיליון ש"ח.

הצדדים נישאו כדמו"י בתאריך כ"ה בתשרי תשס"ה (10.10.2004), והתגרשו בבית הדין בתאריך כ"ו באדר ב' תשע"ו (5.4.2016). בהסכם הגירושין נקבע כי עניין הכתובה יידון בבית הדין לאחר סידור הגט.

לאחר עיון בסיכומי הצדדים ובהשלמות לסיכומים:

בית הדין מחייב את הנתבע לשלם לתובעת סך 240,000 ש"ח בתוך 120 יום מחתימת פסק דין זה, לכתובת האישה ולתוספת כתובתה.

תשלום זה כולל בתוכו פיצוי לתובעת בגין גירושי הצדדים אשר נגרמו בשל מעשי הנתבע. פסק דין זה ניתן בדרך של דין כעין פשרה, כמבואר להלן בנימוקי פסק הדין.

פסק דין זה ניתן מתוך הנחה שאין לתובעת תביעה רכושית נוספת כלפי הנתבע. מכיוון שתביעה רכושית בעניין שמירת זכויות, אשר פרטיה לא הוצגו בפני בית הדין, תלויה ועומדת בבית המשפט, בית הדין קובע כי אם לא תמחק התובעת תביעה זו, ינוכה הסכום האמור בפסק דין זה, מכל פסק דין שיינתן בבית המשפט בעתיד בענייני רכוש הצדדים כנגד הנתבע.

בית הדין מבהיר, כי אם לא תמחק התובעת את תביעותיה, ובית המשפט לא ינכה את הסכום האמור בפסק דין זה, יוכל התובע להגיש תביעה לביטול פסק דין זה, ולהשבת הכספים שנגבו בגינו.

בית הדין אינו קובע בזאת מראש כי סכום זה יקוזז במלואו או יוחזר במלואו.

אך מכיוון שפסק דין זה ניתן טרם מתן פסק דין אחר בענייני רכוש, רואה בית הדין לנכון להבהיר לשני הצדדים מראש את חובתם לפעול על פי פסק הדין רק בנסיבות שבהן ניתן, ולשוב אל בית הדין לבידור סוגיית כפל החיובים מיד עם מתן פסק דין אחר.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נימוקים

תקציר רקע עובדתי מוסכם

הצדדים נישאו, כאמור, ביום כ"ה בתשרי תשס"ה (10.10.2004). לצדדים שלושה ילדים קטינים. בחודש יוני 2014 פתחו הצדדים תיק לגירושין בהסכמה בבית הדין בתל אביב, אך לא הופיעו לדיון והתיק נסגר. בחודש ספטמבר 2014 עזב הנתבע את הבית בנסיבות שיתוארו להלן. בתאריך ה' בשבט תשע"ה (25.1.2015) הגישה האישה תביעת גירושין וכתובה.

כבר בדיון הראשון שבו נכחו שני הצדדים, ביום כ"ו באלול התשע"ה (10.9.2015), הודה הנתבע כי הוא חי חיי אישות עם אישה אחרת וכי האישה האחרת הרה לו. לדבריו בדיון הנ"ל, הוא מוכן לשוב לחיים משותפים עם אשתו התובעת, אלא שהיא דורשת ממנו להביא לכך שהאישה האחרת תבצע הפלה, והאישה האחרת אינה מסכימה לכך. שני הצדדים תיארו פירוד פיזי ממושך, לסירוגין, בבתים נפרדים ובחדרים נפרדים.

במהלך הדיונים הציג בית הדין לצדדים כמה פעמים להגיע להסכם גירושין כולל בניסוחים כאלה ואחרים, אך בכל המקרים, בסופו של דבר, לא הושגו הסכמות.

טענות התובעת

התובעת טוענת כי הנתבע ניהל קשר זוגי ממושך עם אישה בשם [ח']. לדבריה האישה הנ"ל הרתה לו כבר לפני כארבע שנים, אך לפי דרישתה ביצעה הפלה, והבעל התחייב לנתק אתה כל קשר. לדבריה בחודש ספטמבר 2014 התחוויר לה כי בעלה והאישה האחרת מצויים בקשר זוגי, ועל כן דרשה את הפירוד. הבעל אכן עזב את הבית והתגורר עם האישה הנ"ל. גם כאשר חזר הביתה לא התחייב לעזוב את האישה הנ"ל, ולטענתה, גם אם יתחייב – אחרי שלא עמד בהתחייבותו הקודמת, אין היא מאמינה עוד להבטחותיו, ומכאן תביעתה לגירושין ולכתובה. לטענתה הבעל הוציא כספים רבים על האישה האחרת, הן בתקופה שהתגורר בבית והן בתקופה שהתגורר עם האישה הנ"ל. מכאן שהבעל עונה להגדרה של "רועה זונות יאבד הון".

עוד טענה כי תקופה ממושכת היה רועה בשדות זרים עם נשים פרוצות. לכן לא התעניין בה, ובכך גרם גם לפירוד הפיזי ביניהם.

טענות הנתבע

כאמור לעיל, הנתבע הודה כי חי עם האישה האחרת וכי היא בהיריון ממנו. לדבריו הוא לא הסכים להריון אך האישה האחרת העמידה אותו בפני עובדה מוגמרת. הוא לא הכחיש שבעבר היה לו קשר עם הנ"ל, אך לטענתו הוא נפרד ממנה כדרישת אשתו. האירוע בחודש ספטמבר 2014 היה, לדבריו, אירוע המבטא קשר ידידותי בלבד, והתובעת היא שפירשה אותו בטעות כקשר רומנטי וכחזרה אל האישה האחרת בניגוד להתחייבותו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לטענתו "גורש מהבית" בחודש הנ"ל בעקבות אלימות מצד אשתו התובעת, אשר טענה לאלימות נגדו, והביאה להוצאת צווי הרחקה הדדיים בהסכמה. הוא הודה כי לאחר מכן התגורר עם האישה האחרת, אך טען כי אין להסיק מכך שהקשר ביניהם היה רומנטי ביום "גירוש" מהבית.

ב"כ הנתבע הוסיפה בסיכומיה וטענה כי הקשר הרומנטי עם הנ"ל החל רק אחרי פניית הצדדים להליך הגירושין בהסכמה בשנת 2014 בבית הדין בתל אביב. לטענת ב"כ הנתבע, היה ברור שבמסגרת הגירושין בהסכמה תמחל האישה על כתובתה, אלא שאז פתחה התובעת במהלך שכולו בגדר "הולכת התובע שולל", שכנעה אותו לעבור לדרום הארץ תוך שהיא מציגה מצג שווא של כוונת שלום בית, והכול כדי ליטול את כספו של התובע, ובסוף גם לתבוע את כתובתה.

מעבר לכל הנ"ל טען הנתבע טענות קשות כלפי התובעת באשר לתקופה שלפני הליך הגירושין. לדבריו היא זו שהתרחקה ממנו פיזית, עד כדי קיום יחסי אישות פעם או פעמיים בשנה. לדבריו, בעקבות חוסר נכונותה לקשר זוגי נאלץ לפנות לכיוונים אחרים. הוא הכחיש שהלך לפרוצצות באופן קבוע, אך הודה באירוע אחד כזה.

עוד טען כי התובעת נהגה להשפיל אותו ולקלל אותו אף בפני ילדיהם הקטנים, ואף הכתה אותו. לדבריו הטיחה בו שהוא "הולך כל הזמן לזונות" על אף שבפועל הלך רק פעם אחת, כאמור לעיל, וגם זאת בשל מניעת יחסי אישות מצדה של התובעת.

עוד טען כי התובעת גנבה כרטיס אשראי שלו והשתמשה בו, וכן זייפה המחאות מחשבון הבנק הפרטי שלו. לטענתו התובעת בחרה לנצל אותו כלכלית וכלל לא חיפשה עבודה.

הנתבע הוסיף וטען כי התובעת ניהלה רומן טלפוני עם חוקר פרטי ששמו נזכר בפרוטוקול הדיון.

עוד טען הנתבע כי הסכום שנכתב בכתובה – מיליון ש"ח – הוא 'אסמכתא' גמורה, ומעולם לא התכוון להתחייב בסכום כזה.

בנוסף, טענה ב"כ הנתבע כי סכום המזונות הגבוה שהנתבע משלם לתובעת כתוצאה מפסיקת בית המשפט, צריך להיחשב על פי דין תורה כתשלום עבור כתובתה. ב"כ הנתבע פירטה בסיכומיה את סכום המזונות המגיע במצטבר ליותר מ־1,300,000 ש"ח.

ב"כ הנתבע הוסיפה וטענה כי הכספים שנטלה התובעת שלא כדין, גם אם לא יראה בהם בית הדין עילה להפסד כתובה – לכל הפחות יש לראות בהם תשלום עבור הכתובה, ולא לחייב את הנתבע לשלם פעמיים.

תשובות התובעת לטענות התובע

לעניין יחסי האישות הדלילים השיבה הנתבעת כי אכן היו תקופות כאלה, אך זה לא היה בגללה אלא בגללו, והיא אף התחננה אליו שיתייחס אליה יותר. לדבריה, היום היא מבינה שלא היה לו צורך בזה מכיוון שרעה בשדות זרים.

באשר לשימוש בכרטיסי אשראי השיבה כי הנתבע ידע על הכול, וכי כל ההמחאות שניתנו היו באישור שלו. היא לא הכחישה כי מדובר בחשבון בנק פרטי שלו, אך לדבריה, דווקא בשל העדר חשבון משותף, אישר לה הנתבע להשתמש בכרטיס ובהמחאות של החשבון שלו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

באשר לחוקר הפרטי התובעת הכחישה כל קשר מעבר לקשר המקצועי. לטענתה החוקר נשכר למלאכתו בידי [מ'], בעלה של [ח'] הנ"ל, בבגידה הראשונה של הנתבע עמה, לפני יותר מארבע שנים. לדבריה החוקר הוא שפקח את עיניה לקיומה של הבגידה, והסתרת שיחות הטלפון שלה עם החוקר מפני בעלה היו נדרשות מסיבות מובנות, להצלחת מלאכתו של החוקר.

באשר לטענת הנתבע כי מדובר בסכום מוגזם המהווה 'אסמכתא' טען ב"כ הנתבעת כי בתי הדין מחייבים לעתים סכום כזה, וצירף פסק דין לדוגמה לחיזוק טענתו.

ב"כ התובעת לא התייחס לטענתה של ב"כ התובע בעניין גובה המזונות שנפסקו בבית המשפט, אך התובעת הכחישה עובדתית את כל טענות התובע באשר לנטילת כספים שלא כדין.

דיון והכרעה

ראשית נציין כי כבר בהחלטה מיום ה' באדר ב' תשע"ו (15.3.2016) קבע בית הדין כדלהלן:

א. טענות התובעת על קשר אישי של הבעל עם אישה זרה במהלך הנישואין ובכלל זה הבאת ילד ממנה, הוכחו באופן חד משמעי ובסופו של יום אף אושרו על ידי הנתבע. קשר זה יש בו כדי להצדיק תביעת גירושין של האישה עם זכאות לתשלום הכתובה באופן עקרוני.

ב. באשר לטענות הנתבע המפורטות בסיכומיו, שהגורם לפירוק הנישואין ומה שהוביל לתביעת הגירושין בסופו של דבר הוא התנהלות התובעת כלפיו, במישור הכספי והמנטאלי, בשנות הנישואין הסמוכות לפירוד הסופי, ולא הקשר שהיה לו עם אישה זרה, באשר לטענות אלו, בית הדין בשלב זה לא מכריע בשאלה, אם לקבלן אם לאו רק על בסיס החומר שבתיק בלבד. ייתכן, ולהוכחות שיתווספו לתיק זה תהיה השפעה להכרעה בשאלה זו.

מאחר ונטל ההוכחה לטענות אלו מוטל על הנתבע, ומאחר והתובעת הכחישה אותן והנתבע לא הוכיחן, היה ראוי לדחותן על הסף.

אולם, על אף האמור, בהתחשב בכך שהנתבע לא היה מיוצג, בית הדין יאפשר לנתבע להוכיח טענות אלו במסגרת דיון נוסף שיתקיים בתאריך 11.5.16. דיון זה ישמש כדיון הוכחות אך ורק לצורך אימות טענות אלו או להפרכתן [...]

ג. טענות הנתבע להיפטר עקרונית מחיוב הכתובה בשל תביעות כספיות שיש לו כנגד התובעת או בשל העובדה שהאישה מקבלת או תקבל כספים מהבעל במסגרת איזון המשאבים, אין בהם כדי לפטור את הבעל מהחיוב העקרוני לתשלום הכתובה, גם אם היינו מקבלים אותן במלואן. לכל היותר, יהיה בהם כדי לקזז מסכום הכתובה את מה שהתובעת תהיה חייבת לו אם אכן יוכח שהיא חייבת לו.

כך גם טענת הנתבע שהסכום הגבוה הנקוב בכתובה מעיד על "אסמכתא" והעדר רצינות של הנתבע לשלם את כל הסכום, אין בה כדי לפטור את הבעל מחיוב עקרוני של הכתובה. לכל היותר יהיה בה כדי להפחית את גובה הסכום שאותו ישלם הנתבע לתובעת.

לפיכך, בשלב זה אין בית הדין רואה לנכון לדון בטענות אלו של הבעל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בדיון, שהתקיים בסופו של דבר ביום י"ג בסיון תשע"ו (19.6.2016), ובסיכומים שלאחריו, לא עלו ראיות חדשות באשר לטענות הנתבע כלפי התובעת, ועל כן בעניין עצם החיוב בכתובה, כל שנותר לבית הדין, כאמור בסעיפים א–ב בהחלטה מיום ה' באדר ב' תשע"ו (15.3.2016), הוא לקבוע סופית בזאת, כי אכן הנתבע חייב עקרונית בכתובת אשתו התובעת.

באשר לגובה הסכום לתשלום, לאחר עיון בסיכומי הצדדים בעניין זה, ראה בית הדין לנכון לקבוע בתיק זה דין כעין פשרה. זאת, מכמה שיקולים:

ראשית, בסוגיית תוספת כתובה בסכום גבוה, קיימות דעות שונות בין דייני זמננו. בית הדין ראה לנכון, להתחשב בדעות אלה בפסק דין זה. למען הסדר הטוב, להלן מאסף של כמה מפסקי הדין הרבים אשר ניתנו בבתי הדין בעניין זה:

א. דעת הרה"ג שאנן זצ"ל בספרו עיונים במשפט (חלק א אבן העזר סימן כד וכך גם בפד"ר כרך טו עמ' 218–223 ובשבתו בבית הדין הגדול בתיק 842107/1) ויבדל"א הרה"ג אוריאל לביא שליט"א (בפסק דין בבית הדין האזורי טבריה בתיק 871774/1) כי בעל שכתב סכום כזה בכתובה, חייב לשלמו במלואו. שטר כתובה הוא שטר חוב לכל דבר, וחובת הראייה על כך שאין הוא תקף במלואו מכל סיבה שהיא, מוטלת על החייב. טענה בדבר חוסר גמירות דעת בשל גובה הסכום – ככלל – אינה מתקבלת, ואין סיבה שנקבל אותה באופן גורף בדיוני תוספת כתובה.

ב. דעתו של הגר"ש דיכובסקי שליט"א היא שככלל סכום של מיליון ש"ח שנכתב בכתובה, אינו מחייב במלואו. בתיק 1-24-1687 (בפסק דין מיום י"ט באלול תשס"ז – 2.9.2007) קיבל בית הדין הגדול בדעת רוב את הערעור על פסיקת בית הדין האזורי כי כתובה של מיליון ש"ח אינה מוגזמת ועל הבעל לשלמה. בית הדין פסק סכום של 120,000 ש"ח, לפי חישובו של הגר"ש דיכובסקי כי מטרתה של הכתובה לאפשר לאישה הגרושה להתפרנס במשך שנה מכספי הכתובה עד שתינשא מחדש, בהתאם לדברי הר"ש במסכת פאה. בתיק הנ"ל הגר"ש דיכובסקי התחשב גם בכך שאין סיכוי שהבעל יוכל לעמוד בתשלום של מיליון ש"ח.

ג. דעת הרה"ג יקותיאל כהן שליט"א בשבתו בבית הדין הגדול (בתיק 842107/1) כי כתיבת סכום כזה מהווה התחייבות לתשלום גבוה ככל שייראה לבית הדין. ראו שם כי הגר"ש שאנן זצ"ל חלק על דבריו.

ד. בתיק 1-64-0239800477 (פסק דין מיום כ"ח באלול תשס"ח – 28.9.2008) דן בית הדין בנתניה בכתובה בסכום של מיליון ש"ח. בית הדין פסק שאם הגירושין הם בגלל אי מילוי חובותיו של הבעל – כגון שעזב את הבית לתקופה ארוכה – חייב הבעל לשלם את מלוא תוספת הכתובה. דעת הגר"ש דיכובסקי הנ"ל הובאה בפסק הדין, אך בית הדין חלק על דבריו וקבע כי חתן יכול להתחייב בכל סכום שירצה.

ה. בתיק 1-64-058417940 (פסק דין מיום ח' בסיוון תשס"ט – 31.5.2009) דן בית הדין בחיפה על כתובה בסך מיליון דולר. הבעל בגד באשתו וחי עם אישה אחרת. בהרכב שררה הסכמה שלאישה מגיעה כתובתה ותוספת כתובה ובשים לב לנזק שנגרם לאישה כתוצאה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מהבגידה, אלא שנחלקו באשר לגובה דמי הכתובה שיש לחייב את הבעל. לדעת הרוב, מאחר שהיה לאישה נזק גדול כתוצאה מהבגידה הבעל חייב במלוא סכום הכתובה ואין זו גוזמה, אך אם אין זה נזק גדול – הרי זו גוזמה. לדעת המיעוט הזוג נישא בשנת 1988 ובעת הנישואין לא היו בני הזוג ברמה כלכלית גבוהה, לכן נראה שהסכום הוא גוזמה.

ו. בתיק 1-64-8888 (פסק דין מיום כ"ו בתשרי תשס"ז – 18.10.2006) חייב בית הדין בנתניה כתובה בסך מיליון ש"ח. לדעת בית הדין, חוב הכתובה הוא חוב ברור וכל הטוען נגד הכתובה עליו נטל הראיה. לדעת בית הדין בנתניה, הגדרת כתובה מוגזמת היא אם הסכום המדובר הוא בלתי צפוי להיות מושג במהלך החיים.

ז. בתיק 1-21-5192 (פסק דין מיום י"ז בחשוון תשס"ז – 8.11.2006), דן בית הדין באשקלון בכתובה בסכום של מיליון ש"ח. בית הדין דן בשאלה אם יש מקום לטעון שבימינו כותבים סכום גבוה לשם כבוד בעלמא. בית הדין קבע כי במקום שיש שטר חתום בעדים לא תתקבל טענת הבעל שלא התכוון לסכום זה בלא ראיה מוכחת ורק סברה ברמה של "אנן סהדי" תוכל לבטל את השטר ובמיוחד אם קיימת סברה חזקה שבאמת התכוון להתחייב לה את התוספת הגבוהה. אולם, במקום שנראה לבית הדין שהסכום הוא מוגזם ושהבעל לא התכוון לכך על בית הדין לפסוק פשרה. במקרה שם היה מדובר בבעל שעזב את אשתו ובית הדין חייב סכום של 140,000 דולר.

ח. גם בשנים האחרונות נכתבו עוד כמה פסקי דין בנושא חיוב בסכום גבוה, וגם בהם הייתה מחלוקת בדעת הדיינים, כאשר לדעת הרוב אין לחייב בסכום גבוה. ראו למשל פסק דין של בית הדין ירושלים בתיק 1052109/1.

הנה כי כן, בהתחשב בריבוי הדעות בין הדיינים, ובכך שהפסיקה באשר לגובה הסכום שיש לחייב את הבעל, בכל מקרה לגופו, מושפעת משיקולים רבים, ראה בית הדין לנכון לפסוק בתיק זה בדרך של דין כעין פשרה.

בהתאם לדעות השונות בשאלה זו, התחשב בית הדין גם באמות המידה הנזכרות בפסקי הדין הנ"ל (עדה, מגזר, משך הנישואין, מצב כלכלי בעת הנישואין, מצב כלכלי בתקופת הנישואין ועוד). יצוין כי במקרה דנן, מדובר בבעל העובד כאיש הייטק ומשתכר יפה. הבעל כבר בזמן נישואיו עבד בהייטק וסביר להניח שהתכוון להתחייב בסכום גבוה כלשהו בהתאם למעמדו הכלכלי. הבעל אמנם טען כי מצבו הכלכלי הורע בתקופה האחרונה, אך כאמור, בית הדין לא עסק בענייני הרכוש, ולא קיבל לידיו מסמכים שיאמתו או ישללו טענה זו, והתרשמות בית הדין הייתה כי ככלל, מצבו הכלכלי בכי טוב.

בנוסף, התחשב בית הדין בפיצול התביעות בין בית הדין ובית המשפט. ככלל, דעתו של בית הדין אינה נוחה מפיצול זה, לא רק בשל היותו נוגד את דיני התורה, אלא גם בשל העומס שהוא מטיל על הצדדים בבירור תביעותיהם בשתי ערכאות במקביל, ובשל הקושי שהוא יוצר במניעת כפל חיובים בין פסיקת הכתובה לבין הפסיקות בענייני הרכוש והמזונות. בנידון דידן, אין לבית הדין כלים מספיקים לקבוע בדיוק מה הוא גובה המזונות הראוי על פי דיני התורה, ועל כן אין דרך לקבוע בבירור אם סכום הכתובה בסך מיליון ש"ח צריך להיות בנוסף לסכום

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

המזונות שנפסק בביהמ"ש, או שעליו להתקזז עמו באופן חלקי. בנסיבות אלה הפתרון הראוי הוא דין כעין פשרה, ועל כן הצטרף שיקול זה לאמור לעיל.

עוד התחשב בית הדין בקביעת גובה הסכום, בכך שבפנינו מקרה חמור של נטישת קשר הנישואין ופנייה אל אישה אחרת תוך פגיעה אישית רגשית וכלכלית באשת נעוריו של הנתבע, ותוך זלזול בהתחייבותו כלפיה בעת נישואיהם, הן במישור האישי והן במישור הכלכלי.

במסגרת הסמכות הנתונה לבית הדין לדון דין כעין פשרה כאמור בשולחן ערוך (חושן משפט סימן יב סעיף ה), ובהתחשב במכלול השיקולים הנ"ל, בית הדין קובע כי החיוב בתיק זה יעמוד על סך 240,000 ש"ח.

כאמור לעיל, בכל מצב של הטלת חיוב כספי נוסף על הנתבע כתוצאה מפסיקה נוספת של התובעת בענייני הרכוש, יש לקזז את סכום הנ"ל מסכום פסק הדין. לחילופין, במצב כזה יהיה על הצדדים לשוב לבית הדין לצורך בירור תוקפו של פסק דין זה.

ניתן לפרסם בהשמטת פרטי בעלי הדין.

ניתן ביום ח' בתשרי תשע"ז (10.10.2016).

הרב אבידן משה שפנייר

הרב מאיר כהנא

הרב ציון לוז-אילוז — אב"ד